

Sz.P. Krzysztof Gawkowski
Minister Cyfryzacji
ul. Królewska 27
00-060 Warszawa

Petycja

Szanowni Panowie Ministrowie,

Działając w trybie Ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz.U. 2018 poz. 870) przedkładam petycję w celu podjęcia kroków w interesie publicznym polegającym na:

1. **Opracowaniu kompleksowej strategii harmonizacji i rozwoju infrastruktury informacji przestrzennej w Polsce, która będzie w pełni implementować założenia Architektury Informacyjnej Państwa (AIP).**
2. **Nowelizacji prawa związanego z aktualnymi modelami danych PZGiK. Specyfikacje danych powinny być oparte na Polskich Normach oraz międzynarodowych standardach w zakresie danych przestrzennych.**
3. **Opracowanie otwartych, opensource'owych rozwiązań (lub API do prowadzenia wybranych zasobów danych PZGiK oraz uznać wszystkie systemy zarządzania zasobami danych PZGiK za kluczowe publiczne systemy IT.**

Może trudno w to uwierzyć, ale jednym z kluczowych problemów jest brak przyjętego wspólnego słownika w całej przestrzeni działania Krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (zasobów danych PZGiK). Wydaje się, że podstawą powinny być terminy określone w AIP oraz terminy wywodzące się z norm ISO, do tego spójne terminy dotyczące wspólnych elementów KIIP a na końcu właściwe terminy dotyczące konkretnej specyfikacji. Nomenklatura powinna się wywodzić przede wszystkim z Polskich Norm – będących bezpośrednią implementacją norm ISO.

Najważniejszym elementem w mojej ocenie jest konieczność dostosowania modeli danych do wymagań *Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/138 z dnia 21 grudnia 2022 r. ustanawiające wykaz szczególnych zbiorów danych o wysokiej wartości oraz warunki ich publikacji i ponownego wykorzystywania (Tekst mający znaczenie dla EOG)*. Na podstawie tego przepisu istnieje konieczność publikowania danych zgodnie z API, zgodnego z Polską Normą PN-EN ISO 19168-1:2021-11 "Informacja geograficzna -- Geoprzestrzenne API dla obiektów". Nie

widzę inicjatyw podejmowanych przez administrację publiczną mających na celu dostosowanie metody publikacji danych do obowiązujących przepisów UE.

Innym ważnym problemem jest krajowe prawo dotyczące geodezji i kartografii – w zakresie **modelowania** informacji przestrzennej. Mam na myśli ustawę z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne. Oczywiście jest ono nowelizowane – ostatnio w 2023 roku, ale można odnieść wrażenie, że ustawodawca nadal tkwi w końcówce lat 80-tych. W szczególności chodzi o meritum – rozumienie specyfikacji danych jako map! Co prawda co jakiś czas pojawia się w treści Ustawy określenie „baza danych” jednak implementacja tych „baz danych” pozostawia wiele do życzenia. Terminy stosowane w ustawie powinny być dostosowane do aktualnej wiedzy naukowej i praktycznej stosowanej w modelowaniu danych przestrzennych.

Wiele do życzenia pozostawiają postanowienia rozporządzeń dotyczących danych PZGiK (Rozporządzenia PZGiK):

EGiB - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków

EMUiA - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 21 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji miejscowości, ulic i adresów

GESUT - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu

BDOT10k - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych

BDOT500 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej

PRG - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2021 r. w sprawie państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju

PRNG - Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie państwowego rejestru nazw geograficznych

Globalnym problemem jest wymaganie wynikające z zastosowanej postaci danych GML – wynikającego zresztą z Krajowych Ram Interoperacyjności. **GML jest normą ISO 19136** (Polska Norma PN-EN ISO 19136-1:2020-10) i „produkty” tej norm zależą od innych norm, np. ISO 19101 (podejście do modelowania) ISO 19103 (realizacja modelowania w UML), ISO 19107 (typy geometrii) oraz ISO 19109 (...) itd.

Nie da się przygotować specyfikacji danych w postaci GML bez spełnienia warunków opisanych w powiązanych normach. Znam problem związanych z powoływaniem przepisów prawa na normy w języku angielskim, ale nie wykluczam że w wyniku analizy wypracowane zostanie właściwe rozwiązanie tego problemu.

Aktualnie nie są dostępne materiały na podstawie, których można wnioskować, że wszystkie specyfikacje danych KIIP są spójną całością, tworzone są na podstawie tych samych zasad i kryteriów. Natomiast łatwo zidentyfikować redundancje wynikające się z nakładania informacyjnego pewnych zasobów. Na przykład budynki, z tą samą geometrią ale innymi

atrybutami – częściowo wspólnymi - występują w EGIB i BDOT10k. Jest wiele przykładów, ale ten wydają się być szczególnie istotny.

Specyfikacje z 2021 roku zawierają elementarne błędy związane z modelowaniem danych. Autorzy specyfikacji – choć na pewno starali się wykonać maksymalnie dobrze swoją pracę, zgodnie z zaleceniem przełożonych – popełnili znaczące błędy w konstrukcji specyfikacji danych – które mogą wpływać na aktualizację danych oraz na spójność i jakość danych. Stosowane są typy geometrii, które nie powinny być stosowane – bo nie jest możliwa ich implementacja (np. abstrakcyjny typ GM_Object, lub użycie stereotypu Union).

Dużym problemem dla Krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej jest **rzeczywistość**. Chodzi tu o kilka elementów:

- a) Potrzeby instytucji wynikających z przepisów prawa
- b) Stan danych (zawartość informacyjna) , jakie w tej chwili posiadają dysponenci
- c) Jakość wytwarzanych danych – w kontekście ich zastosowania
- d) Niekorzystanie lub nieumiejętne korzystanie ze standardów ISO w rozporządzeniach PZGiK z 2021 roku

Chyba najważniejszym powodem jaki należy wziąć pod uwagę jest zastosowanie tworzonych modeli. Najprościej mówiąc, potrzebujemy odpowiedzieć na pytanie **po co nam te dane!** Nie znam opracowania, które identyfikuje realne potrzeby opisane w przepisach prawa lub inne potrzeby wynikające z aspektów pozaprawnych. Aktualnie mamy możliwości techniczne pozwalające na przeanalizowanie WSZYSTKICH obowiązujących przepisów prawa pod kątem potrzeb informacyjnych związanych z reprezentacją geometryczną.

Niebagatelne znaczenie mają dane aktualnie gromadzone w PZGiK. Modele powinny być kompatybilne z istniejącymi danymi i pozwalać na dostosowanie istniejących zasobów do zasobów zmodyfikowanych. A tej chwili jest olbrzymi problem z utrzymaniem właściwej jakości danych. Wielu danych brakuje w ośrodkach a schematy aplikacyjne GML nie przewidują takich „braków”. W istocie nie są to „braki” tylko stan danych na określony czas gdy były pozyskiwane. Nie można żądać (w schematach aplikacyjnych GML) obecności pewnych danych jeśli wiadomo że ich nie będzie. Praktycznie istnieją przypadki, gdzie nie walidują się (nie są poprawne technicznie) żadne zbiory danych EGIB na obszarze całego województwa!

Do tej pory, nie zwraca się uwagi w odpowiedni sposób – tj. zgody normami - na jakość danych. Są przypadki, gdy wymaga się „wysokiej jakości” rozumianej jako usunięcie wszystkich zauważonych w trakcie kontroli błędów i pozostawienia bez kontroli pozostałej części danych! W niektórych przypadkach jest potrzebne podejście statystyczne do oceny jakości danych. Oczywiście są również przypadki gdzie WSZYSTKIE dane powinny być skorygowane. Mam na myśli różne specyfikacje i w różnych specyfikacjach są różne przypadki. Model jakości oraz metodykę kontroli danych należy ustalić oddzielnie dla każdej specyfikacji, mając na uwadze aspekty praktyczne, normy ISO i przede wszystkim realne potrzeby Państwa w tym zakresie.

Ostatnim elementem o którym chcę wspomnieć jest opracowanie urzędowego oprogramowania do prowadzenia zasobów danych PZGiK, w zakresie **EGIB, GESUT i BDOT500**. Rozwiązania informatyczne aktualnie wykorzystywane w pozostałych rejestrach realizowane są na poziomie wojewódzkim (jak BDOT10k) centralnym (PRG, PRNG). Dla EMUiA jest opracowane rozwiązanie w centralne umożliwiające prowadzenie tego rejestru w gminach. Dla wspomnianych rejestrów warto opracować oprogramowanie na poziomie centralnym i dać wybór użytkownikom

końcowym czy wolą używać urzędowego rozwiązania czy komercyjnego – tak jak jest aktualnie w przypadku aplikacji do prowadzenia rejestru EMUiA.
